

Адміністративні процедури у сфері господарської діяльності

Оксана Романівна Шевчук*

Західноукраїнський національний університет,
Тернопіль, Україна

*e-mail: yashchushchak@gmail.com

Наталія Фелікіссімівна Ментух

Західноукраїнський національний університет,
Тернопіль, Україна

Анотація

Актуальність теми зумовлено тим, що ідея створення зони вільної торгівлі та єдиного ринку Європейського Союзу між Україною та країнами Європейського Союзу відповідно до Угоди про асоціацію з Європейським Союзом та його державами-членами, а також неухильне виконання зобов'язань щодо забезпечення зони економічної конкуренції, має на меті створення конкурентного середовища, в якому суб'єкти господарювання користуються рівними конкурентними умовами та застосовують свою діяльність відповідно до однакових загальноприйнятих норм. Метою дослідження є проведення аналізу різних наукових підходів до розуміння адміністративної процедури, визначення її ознак, критеріїв класифікацій формування та розвитку адміністративних процедур у сфері господарської діяльності. Методологічною основою статті є сукупність методів і прийомів наукового пізнання як загальнонаукових (логічний, історико-правовий, системний аналіз тощо), так і спеціальних (документальний аналіз, порівняльно-правові методи тощо), що сприяє досягненню поставлених цілей, забезпечує повноту і всебічність розуміння теми дослідження, наукову достовірність і переконливість отриманих результатів. Виокремлено характерні ознаки адміністративних процедур: відкритість, спрямованість на реалізацію суспільних інтересів, послідовну впорядкованість, нормативність, дискретність тощо. Критерії класифікації адміністративних процедур також стали предметом дискусії, що зрештою привело до вироблення значної їх кількості. Визначено, що зміст адміністративних процедур – це порядок розгляду та вирішення індивідуальних адміністративних справ адміністративними органами та органами місцевого самоврядування адміністративних справ з метою захисту прав і законних інтересів, а також виконання передбачених законодавством обов'язків усіх суб'єктів правовідносин. На підставі проведеного дослідження сформульовано висновки та надано рекомендації щодо необхідності внесення змін до Закону України «Про адміністративну процедуру» для врегулювання механізму впровадження

принципу «мовчазної згоди» у правовідносин органів державної влади та суб'єктів господарювання. Запровадження принципу мовчазної згоди на практиці має вирішувати низку проблем у сфері видачі документів дозвільного характеру. Основними серед них є: скорочення реального часу, який суб'єкти господарювання витрачають на отримання дозволів; обмеження можливостей для зловживань представників органів державної влади, пов'язаних із затриманням строків видачі досудових документів, встановлених чинним законодавством; суб'єкти господарювання уникають необґрунтованого припинення або призупинення господарської діяльності.

Ключові слова: публічно-сервісна держава; адміністративна процедура; дозвіл; реєстрація; ліцензія; суб'єкт господарювання; принцип мовчазної згоди.

Administrative Procedures in the Field of Economic Activity

Oksana R. Shevchuk*

West Ukrainian National University,
Ternopil, Ukraine

*e-mail: yashchushchak@gmail.com

Nataliia F. Mentukh

West Ukrainian National University,
Ternopil, Ukraine

Abstract

The relevance of the topic is due to the fact that the idea of establishing a free trade area and the single market of the European Union (hereinafter – the EU) between Ukraine and the EU countries in accordance with the Association Agreement with the EU and its Member States, as well as the strict fulfilment of obligations to ensure a zone of economic competition, aims at creating a competitive environment in which business entities enjoy equal competitive conditions and operate in accordance with the same generally accepted rules. The purpose of the study is to analyse various scientific approaches to understanding the administrative procedure, to define its features, and to determine the criteria for classifying the formation and development of administrative procedures in the field of economic activity. The methodological basis of the article is a set of methods and techniques of scientific cognition, both general scientific (logical, historical and legal, systemic analysis, etc.) and special (documentary analysis, comparative legal methods, etc.), which contributes to the achievement of the set goals, ensures a complete and comprehensive understanding of the research topic, scientific reliability and convincing results. The author identifies the characteristic features of administrative procedures: openness, focus on the realisation of public interests, consistent orderliness, normativity, discretion, etc. The criteria for classification of administrative procedures have also been the subject of debate, which eventually led to the development of a significant number of them. The author determines that the content of administrative procedures is the procedure for consideration

and resolution of individual administrative cases by administrative authorities and local self-government bodies with a view to protecting the rights and legitimate interests, and also to fulfilling the statutory obligations of all subjects of legal relations. Based on the study, the author formulates conclusions and provides recommendations on the need to amend the Law of Ukraine "On Administrative Procedure" to regulate the mechanism of implementation of the principle of "tacit consent" in legal relations between public authorities and business entities. The introduction of the principle of tacit consent in practice should solve a number of problems in the area of issuing permits. The main ones are: reducing the real time spent by business entities on obtaining permits; limiting the opportunities for abuse by representatives of public authorities related to the delay in the timeframe for issuing pre-trial documents established by the current legislation; business entities avoid unjustified termination or suspension of business activities.

Keywords: public service state; administrative procedure; permit; registration; licence; business entity; principle of tacit consent.

Вступ

Тематика взаємодії органів державної влади та суб'єктів господарювання дедалі активніше аналізується у всіх сферах суспільного життя. Ідея створення зони вільної торгівлі та єдиного ринку Європейського Союзу (далі – ЄС) між Україною та країнами ЄС відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС та його державами-членами, а також неухильне виконання зобов'язань щодо забезпечення зони економічної конкуренції має на меті створення конкурентного середовища, в якому суб'єкти господарювання користуються рівними конкурентними умовами та застосовують свою діяльність відповідно до однакових загальноприйнятих норм [1].

Крім того, відповідно до зобов'язань України за Угодою у 2014 р. було прийнято Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» від 01.07.2014 р. № 1555-VII на основі прозорості, встановлення основних принципів характеру державної допомоги, основ її надання, а також нагляду та контролю за допомогою, що надається юридичними особами, встановлено повністю інший підхід до реформування для задоволення потреб громадян [2].

Наступним важливим етапом нормативно-правового регулювання взаємодії органів державної влади та господарюючих суб'єктів стало ухвалення 17 лютого 2022 р. Закону України «Про адміністративну процедуру» який, без перебільшення, вважається найбільш довгоочікуваним нормативно-правовим актом, адже його намагалися ухвалити протягом більше ніж 20 років [3].

Зазначений нормативно-правовий акт передбачає новий етап у взаємодії органів управління та органів місцевого самоврядування з громадянами та юридичними особами.

Закон України «Про адміністративну процедуру» [3] встановлює керівні принципи розгляду адміністративних справ, створює чіткі стандарти взаємодії бізнесу та органів державної влади, зокрема:

- представники господарюючих суб'єктів можуть брати участь в адміністративному провадженні, знайомитись із матеріалами справи, мають право бути заслуханими адміністративним органом, а також вносити свої зауваження та пропозиції до моменту прийняття адміністративного акта;
- поява поняття «заінтересовані особи» – особи, чії інтереси та права можуть бути порушені рішеннями адміністративних органів;
- адміністративні органи зобов'язані проводити обґрунтування адміністративних актів, мотивацію негативних рішень, а також детально окреслювати порядок адміністративного та судового оскарження адміністративних актів;
- процедури надання послуг стануть прозорими та зрозумілими, що зменшить ризик корупції;
- для об'єктивного встановлення обставин справи адміністративний орган відповідно до принципу офіційності зобов'язаний здійснити збір документів та інших доказів, а також випробовувати зазначені дані у разі потреби;
- виникає простий і ефективний метод вирішення справи, який потребує мінімальних витрат часу, грошей і ресурсів.

Згідно з Законом України «Про адміністративну процедуру» суб'єкти господарювання мають право на оскарження, якщо рішення адміністративного органу може порушити їхні права чи законні інтереси. Так, у судовому порядку скажник може вимагати визнання незаконного адміністративного акта та зміни або скасування цього акта чи його окремого положення.

Отже, з появою нових правовідносин між суб'єктами господарювання та органами державного управління у сфері надання державної допомоги актуальними є формування та впорядкування деяких адміністративних процедур для регулювання управлінських, організаційних і контрольних відносин, пов'язаних із взаємодією суб'єктів господарювання та органів державної влади.

Метою дослідження є проведення аналізу різних наукових підходів до розуміння адміністративної процедури, визначення її ознак, критеріїв класифікацій формування та розвитку адміністративних процедур у сфері господарської діяльності.

Досягнення мети дослідження передбачає вирішення таких завдань: здійснення аналізу різних наукових підходів до розуміння адміністративної процедури; визначення її ознак на підставі розглянутих критеріїв класифікацій адміністративної процедури; формування критеріїв класифікації адміністра-

тивних процедур у сфері господарської діяльності; розробка пропозицій щодо внесення змін до Закону України «Про адміністративну процедуру» для врегулювання механізму впровадження принципу «мовчазної згоди».

Огляд літератури

Із значним зростанням значення адміністративних процедур проблема єдиного розуміння їх природи, формування та регулювання викликала численні наукові дискусії. Проблематику правового регулювання адміністративної процедури обрали предметом своїх наукових досліджень О. М. Бандурка, Ю. Ю. Басова, І. Н. Барциц, І. В. Бойко, Н. В. Галіцина, В. В. Галунько, О. Т. Зима, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, Ю. Д. Кунєв, О. В. Левченко, Л. Л. Попов, В. В. Ратніков, О. М. Соловійова, В. П. Тимощук, Ю. М. Фролов, С. Д. Хазанов, А. М. Школик, А. В. Щерба та інші вчені.

Науковим дослідженням проблематики формування адміністративних процедур у різних сферах правовідносин займалися різні науковці, зокрема, О. Б. Росоляк вивчає процедурні аспекти підприємницької діяльності [4], В. В. Рунова – адміністративні процедури у діяльності господарських судів [5], Н. Л. Губерська – стадії адміністративних процедур [6], І. В. Бойко досліджує базові категорії адміністративних процедур та ін. [7; 8]. Водночас, урахуовуючи різноманітність та глибину досліджень, питання формування адміністративних процедур у сфері господарських правовідносин потребує окремого аналізу.

Матеріали та методи

Методологічною основою статті є сукупність методів і прийомів наукового пізнання як загальнонаукових (логічний, історико-правовий, системний аналіз тощо), так і спеціальних (документальний аналіз, порівняльно-правові методи тощо), що сприяє досягненню поставлених цілей, забезпечує повноту і всебічність розуміння теми дослідження, наукову достовірність і переконливість отриманих результатів.

Зокрема, використовуючи історико-правовий метод, у статті простежено процес становлення законодавства України про адміністративну процедуру. Логіко-семантичний підхід використано щодо розробки ключових дефініцій адміністративно-процедурних відносин суб'єктів господарювання.

Для встановлення сутності адміністративної процедури, її співвідношення із суміжними правовими поняттями, а також визначення обсягу правового регулювання загальних актів про адміністративну процедуру використано структурно-функціональний метод. За допомогою логіко-семантичного методу з'ясовано визначальні ідеї, стандарти, принципи та правила адміністративно-процедурного законодавства.

Результати та обговорення

Поняття та зміст адміністративної процедури

Прийняття нового Закону України «Про адміністративну процедуру» потребує радикальних законодавчих змін та нових рішень, розробки й упровадження кращих практик розгляду адміністративних справ для юридичних осіб за допомогою наукових розробок та практичних рекомендацій. У теорії адміністративного права процедура – це регламентований нормами права порядок вчинення дій або прийняття обґрунтованих рішень з метою захисту прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб [9, с. 58]. І. В. Бойко зазначає, що існує принаймні два теоретичних підходи до розуміння адміністративної процедури. Перший підхід передбачає, ототожнення адміністративної процедури і усієї діяльності публічної адміністрації, другий – віднесення до категорії адміністративної процедури окремої частини компетенції адміністративного органу [10, с. 114].

Е. Бремер розглядає адміністративну процедуру як нормативно впорядковані дії органів державного управління, що спрямовані на прийняття урядових управлінських рішень та виконання повноважень, не пов'язаних із розглядом спорів чи застосуванням заходів примусу. Змістом адміністративних процедур є порядок розгляду та вирішення індивідуальних адміністративних справ адміністративними органами та органами місцевого самоврядування адміністративних справ з метою захисту прав і законних інтересів, а також виконання передбачених законодавством обов'язків усіх суб'єктів правовідносин [11].

Існує значна кількість теоретичних розробок представників правової науки та науки державного управління у сфері детермінації категорії «адміністративна процедура», результати зазначених наукових досліджень становлять основу нормативного визначення адміністративної процедури, передбаченої в Законі України «Про адміністративну процедуру», відповідно до положення якого: «адміністративна процедура – це визначений законодавством порядок здійснення адміністративного провадження» [3].

Ознаки адміністративних процедур у сфері господарської діяльності

З метою формування найбільш повного визначення адміністративних процедур на основі аналізу виокремимо характерні ознаки адміністративних процедур: відкритість, спрямованість на реалізацію суспільних інтересів, послідовну впорядкованість, нормативність, дискретність тощо. Критерії класифікації адміністративних процедур також стали предметом дискусій, що зрештою привело до вироблення значної їх кількості.

З позиції М. В. Вербіцької та О. Б. Росоляк, у сфері господарської діяльності можна виокремити адміністративні процедури відповідно до їх функціональних характеристик або цілей, які можуть бути досягнуті при використанні процедур:

- організаційні (включаючи державну реєстрацію створення господарюючого суб'єкта, державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу, державну реєстрацію переходу господарюючого суб'єкта з модельного статуту на діяльність на підставі власних установчих документів, державну реєстрацію припинення господарюючого суб'єкта внаслідок його ліквідації, державну реєстрацію припинення юридичної особи через її реорганізацію);
- контрольні (наприклад, проведення перевірок, обстеження, нагляду, ревізії, аудиту, суб'єкта господарювання);
- регуляторні (результати нормотворчої діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо винесення обґрунтованих управлінських рішень індивідуального або колективного характеру, які регламентують діяльність суб'єктів господарювання, наприклад, ліцензування або процедура публічних закупівель) [4, с. 153].

Принципи, передбачені Законом України «Про адміністративну процедуру», не тільки відображають кращі традиції європейського нормотворення, а й встановлюють базові стандарти взаємодії органів державної влади та суб'єктів господарювання. Проте особливої уваги заслуговує той факт, що принцип мовчазної згоди неналежно регламентовано згаданим Законом. Це принцип, відповідно до якого господарюючий суб'єкт набуває права здійснення підприємницької діяльності без отримання відповідного документа дозвільного характеру, у випадку якщо ним було подано до адміністративного органу повний обсяг усіх для одержання документів дозвільного характеру документів, проте в установленій законодавством строк такі документи або рішення про відмову в їх видачі не було проведено.

Зокрема, відповідно до положень Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», «...принцип мовчазної згоди – принцип, згідно з яким суб'єкт господарювання набуває права на провадження певних дій щодо здійснення господарської діяльності або видів господарської діяльності без отримання відповідного документа дозвільного характеру, за умови якщо суб'єктом господарювання або уповноваженою ним особою подано в установленому порядку заяву та документи в повному обсязі, але у встановлений законом строк документ дозвільного характеру або рішення про відмову в його видачі не видано або не направлено» [12].

Впровадження принципу «мовчазної згоди»

Запровадження принципу «мовчазної згоди» на практиці має вирішувати низку проблем у сфері видачі документів дозвільного характеру, основними серед яких є: скорочення реального часу, який суб'єкти господарювання витрачають на отримання дозволів; обмеження можливостей для зловживань представників органів державної влади, які пов'язані із затриманням строків видачі досудових документів, встановлені чинним законодавством; уникнення суб'єктами господарювання необґрунтованого припинення або призупинення господарської діяльності; уникнення необґрунтованих фінансових витрат господарюючих суб'єктів, зокрема і упущеної вигоди, пов'язаної із неможливістю вчасно розпочати свою підприємницьку діяльність, або необґрунтованого простою через відсутність відповідного дозвільного документа.

Адже в разі ненадання у визначений законодавством строк господарюючим суб'єктам документів дозвільного характеру або рішення про відмову у видачі таких документів йому надається право проводити певні дії у сфері господарської діяльності без одержання такого дозвільного документа через 10 робочих днів з моменту закінчення строку, який встановлено для видачі дозвільного документа або прийняття рішення про відмову.

Проте слід пам'ятати що суб'єкт господарювання зобов'язаний мати копію опису усіх прийнятих документів із зазначенням дати їх прийняття та реєстрації. Тобто господарюючий суб'єкт набуває права на здійснення підприємницької діяльності без одержання відповідних дозвільних документів якщо заяву та всі необхідні документи подано у визначений законодавством строк, проте позитивної або негативної відповіді не одержано.

Отже, принцип мовчазної згоди можна використати у випадку якщо відповідним органом не прийнято рішення про видачу або відмову у видачі дозвільного документа чи відповідного погодження у визначений законодавством термін. Це дає можливість суб'єкту господарювання продовжувати виконання робіт або надання послуг до прийняття відповідного рішення виконувати свої господарські зобов'язання, уникнути упущеної вигоди, а також санкцій, передбачених господарським договором. Тобто основним юридичним фактом, який зумовлює виникнення правовідносин, у яких суб'єкт господарювання може продовжувати працювати, посилаючись на принцип мовчазної згоди, є бездіяльність адміністративного органу.

Сьогодні, керуючись Законом «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», суб'єкт господарювання може застосувати принцип «мовчазної згоди» за наявності трьох базових умов:

- 1) у суб'єкта господарювання є підтвердження факту подання усіх визначених законодавством документів для одержання дозволу в установлений законодавством строк;
- 2) закінчення строків розгляду заяви та поданих до неї документів становить 10 робочих днів з моменту подання заяви;
- 3) відсутність відповіді органу державної влади або органу місцевого самоврядування, або надання відповіді з порушенням строків, встановлених чинним законодавством [12].

Вважаємо, що положення про порядок застосування принципу «мовчазної згоди» варто включити до переліку принципів, встановлених Законом України «Про адміністративну процедуру», враховуючи строки, передбачені законом для розгляду заяви і скарги, а саме: 30 і 45 календарних днів [3]. Проте внесення зазначених змін потребує вирішення низки проблемних моментів, які виникають під час застосування суб'єктами господарювання принципу мовчазної згоди. Адже якщо наявність другої та третьої підстав для застосування принципу мовчазної згоди підлягає простому обґрунтуванню, то доведення суб'єктом господарювання факту подання повного пакету документів до компетентного органу та в установлений законодавством строк потребує певного уточнення.

Зокрема, у законах України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та «Про адміністративну процедуру» необхідно визначити строки для повернення адміністративним органом документів суб'єкту господарювання з підстав їх неповноти та з метою усунення зазначених недоліків, а також зобов'язання адміністративного органу щодо розміщення на своєму офіційному вебсайті інформації про повернення документів суб'єкту господарювання.

У Законі України «Про адміністративну процедуру» визначено механізм залишення заяви без руху із встановленням строку для виправлення недоліків, що дозволяє у випадку повного виправлення недоліків, у встановлений представником адміністративного органу строк, вважати заяву зареєстрованою в момент первинного звернення [3].

Тобто, якщо відповідний аналіз поданих документів адміністративним органом не проведено та не повідомлено суб'єкта господарювання про необхідність усунення недоліків заяви або поданих документів, можемо вважати, що суб'єкт господарювання подав усі необхідні документи для одержання відповідного дозволу, а отже, потенційно має право в майбутньому застосувати принцип «мовчазної згоди».

Можливість застосування суб'єктом господарювання принципу «мовчазної згоди» уже є предметом численних господарських спорів. Зокрема, Верховний Суд у складі Судової палати з розгляду справ щодо захисту соціальних прав Касаційного адміністративного суду в рамках розгляду справи № 826/9746/17 досліджує питання щодо принципу мовчазної згоди під час отримання дозвільних документів. Суд приходить до висновку, що принцип мовчазної згоди не означає, що зазначене право є абсолютним і може бути реалізованим у будь-якому випадку, коли рішення адміністративного органу про надання дозвільного документа або його відмови не було направлено у встановлений законодавством строк [13; 14].

З метою уникнення зазначених процедурних проблем Державна регуляторна служба рекомендує господарюючим суб'єктам направляти заяву та пакет документів рекомендованим поштовим відправленням із описом вкладення та повідомленням про вручення до адміністративного органу (із зазначенням дати). У свою чергу, адміністративним органам рекомендовано брати до уваги таке повідомлення, усвідомлюючи, що набуття господарюючим суб'єктом права на здійснення певної діяльності є юридичним фактом, який не може бути зміненим або припиненим у зв'язку з несвоєчасним направленням йому рішення про відмову у видачі документів дозвільного характеру [15].

З огляду на викладене вище доходимо висновку, що на цей час принцип мовчазної згоди не можна позиціонувати як ефективний механізм захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарювання. Наявність прогалин у чинному законодавстві призводить до обмеження практики застосування принципу, оскільки зумовлює обов'язок суб'єкта господарювання самостійно доводити правомірність своєї позиції.

Проте варто зазначити, що на цьому етапі, коли ми перебуваємо в очікуванні набуття чинності Законом України «Про адміністративну процедуру», відбувається радикальне переосмислення функцій держави та усього державного механізму. Тому внесення відповідних змін до Закону України «Про адміністративну процедуру» сприятиме впровадженню демократичних механізмів та нових підходів до визначення змісту категорії «сервісна держава», позитивно впливатиме на вибір стратегії управління щодо суб'єктів господарювання, адже домінуючими мають стати не командно-владні, а сервісні правовідносини. Реалізація сервісної моделі держави сприятиме прозорості та доступності в отриманні суб'єктами господарювання дозвільних, ліцензійних, реєстраційних, організаційних адміністративних послуг.

Аналізуючи міжнародний досвід застосування принципу «мовчазної згоди», зазначимо, що основними нормативними актами, які регулюють відносини у сфері захисту суб'єктів господарювання, є:

- 1) Римський договір [16];
- 2) Регламент Ради ЄС № 17/62 від 16 лютого 1962 р. (щодо застосування статей 81 та 82 Римського Договору) [17];
- 3) Регламент (Постанова) Ради ЄС № 4064/89 із змінами № 1310/97 (про контроль за злиттями – «The Merger Control Regulation (ЄЕС)») [18].

Найкращим прикладом у міжнародній законодавчій практиці регулювання адміністративних процедур для суб'єктів господарювання з упровадження принципу «мовчазної згоди» є Кодекс кращих практик для проведення процедур контролю (Code of Best Practices for the conduct of State aid control procedures) [19].

Відповідно до п. 1 вказаного Кодексу встановлено, що протягом останніх років Європейська комісія впроваджує процедури модернізації державної допомоги суб'єктам господарювання, щоб зосередити свій контроль на заходах, що реально впливають на розвиток конкуренції на внутрішньому ринку, а також раціоналізують та спрощують правила і процедури, п. 8 зазначеного Кодексу описує та уточнює процедури, що виконуються Комісією, із зазначенням порядку використання принципів «мовчазної згоди».

Цікавим також є досвід Японії. Зокрема, для розгляду повідомлення про економічну концентрацію антимонопольних органів Японії відведено один місяць. Після його закінчення, якщо від антимонопольного органу не надійшло жодної відповіді, згідно з правилом «мовчазної згоди», що застосовується також у США та ЄС, вважається, що злиття санкціоноване автоматично.

Висновки

На підставі проведеного дослідження можна зробити такі висновки.

Характерними ознаками адміністративних процедур є: відкритість, спрямованість на реалізацію суспільних інтересів, послідовну впорядкованість, нормативність, дискретність тощо. Критерії класифікації адміністративних процедур також стали предметом дискусій, що зрештою привело до вироблення значної їх кількості.

Зміст адміністративних процедур – це порядок розгляду та вирішення індивідуальних адміністративних справ адміністративними органами та органами місцевого самоврядування адміністративних справ з метою захисту прав і законних інтересів, а також виконання передбачених законодавством обов'язків усіх суб'єктів правовідносин.

Вбачаємо за потрібне внесення змін до Закону України «Про адміністративну процедуру» для врегулювання механізму впровадження принципу

«мовчазної згоди» у правовідносини органів державної влади та суб'єктів господарювання.

Запровадження принципу «мовчазної згоди» на практиці має вирішувати низку проблем у сфері видачі документів дозвільного характеру, основними серед яких є: скорочення реального часу, який суб'єкти господарювання витрачають на отримання дозволів; обмеження можливостей для зловживань представників органів державної влади, які пов'язані із затриманням строків видачі досудових документів, що встановлені чинним законодавством; уникнення суб'єктами господарювання необґрунтованого припинення або призупинення господарської діяльності, а також необґрунтованих фінансових витрат господарюючих суб'єктів, зокрема упущеної вигоди, пов'язаної із неможливістю вчасно розпочати свою підприємницьку діяльність, або необґрунтованого простою, пов'язаного з відсутністю відповідного дозвільного документа.

Список використаних джерел

- [1] Association agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/ASSOCIATION%20AGREEMENT.pdf> (last accessed: 27.11.2023).
- [2] Про державну допомогу суб'єктам господарювання : Закон України від 01.07.2014 р. № 1555-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18#Text> (дата звернення: 27.11.2023).
- [3] Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-IX#Text> (дата звернення: 27.11.2023).
- [4] Росоляк О. Б., Вербіцька М. В. Адміністративні процедури у сфері господарської діяльності. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 3. С. 151–153.
- [5] Рунова В. В., Пахомов В. В. Адміністративні процедури в діяльності господарських судів України : монографія. Суми : Сумський державний університет, 2019. 155 с.
- [6] Губерська Н. Л. Стадії адміністративних процедур: поняття та види. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Вип. 32. Т. 3. С. 11–15.
- [7] Бойко І. Базові категорії права адміністративних процедур. *Адміністративна процедура: особливості формування української концепції* : матеріали круглого столу (м. Харків, 15 верес. 2017 р.). Харків, 2017. С. 7–3.
- [8] Адміністративна процедура : конспект лекцій / за заг. ред. І. В. Бойко. Харків. 2017. 132 с.
- [9] Адміністративна процедура : навч. посіб. / І. В. Бойко, О. Т. Зима, О. М. Соловйова, А. М. Школик ; за заг. ред. І. В. Бойко. Харків : Право, 2019. С. 58–130.
- [10] Бойко І. В. Адміністративна процедура: поняття, ознаки й види. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2017. Вип. 33. С. 113–124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2017_33_12 (дата звернення: 27.11.2023).
- [11] Emily S. Bremer. The Administrative Procedure Act: Failures, Successes, and Danger Ahead. *Notre Dame Law Review*. 2023. Vol. 98, iss. 5. P. 1873–1892. URL: <https://scholarship.law.nd.edu/ndlr/vol98/iss5/2> (дата звернення: 27.11.2023).

- [12] Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності : Закону України від 06.09.2005 р. № 2806-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text> (дата звернення: 26.11.2023).
- [13] Тимошук В. П. Адміністративні акти: процедура прийняття та припинення дії : монографія. Київ : Конус-Ю, 2010. С. 185–199. URL: <https://www.slideshare.net/CentrePravo/ss-59884209> (дата звернення: 27.11.2023).
- [14] Постанова Верховного Суду у складі Судової палати з розгляду справ щодо захисту соціальних прав Касаційного адміністративного суду 17 березня 2021 р., справа № 826/9746/17, адміністративне провадження № К/9901/63276/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95616086> (дата звернення: 26.11.2023).
- [15] Щодо деяких питань застосування принципу мовчазної згоди : Лист Державної регуляторної служби від 15.06.2015 р. № 4450/0/20-15. URL: https://www.drs.gov.ua/permit_system/shhodo-nadannya-roz-yasnennya-z-deyakyh-pytan-zastosuvannya-pryncypu-movchaznoyi-zgody (дата звернення: 26.11.2023).
- [16] Treaty of Rome (EEC). URL: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-rome> (дата звернення: 26.11.2023).
- [17] EEC Council: Regulation No. 17: First Regulation implementing Articles 85 and 86 of the Treaty. *Official Journal* 013. 21/02/1962. P. 0204–0211. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A31962R0017> (last accessed: 26.11.2023).
- [18] Council Regulation (EC) No 1310/97 of 30 June 1997 amending Regulation (EEC) No. 4064/89 on the control of concentrations between undertakings. *Official Journal*. L 180, 09/07/1997 P. 0001–0006.
- [19] Code of Best Practice for the conduct of. State aid control procedures. *Official Journal of the European Union*. 2009. P. 136/13–136/20. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:136:0013:0020:EN:PDF> (last accessed: 26.11.2023).

References

- [1] Association agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/ASSOCIATION%20AGREEMENT.pdf>.
- [2] Law of Ukraine No. 1555-VII "On state aid to business entities". (July 1, 2014). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-IX#Text>.
- [3] Law of Ukraine No. 2073-IX "On administrative procedure". (February 17, 2022). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-IX#Text>.
- [4] Rosolyak, O.B., & Verbitska, M.V. (2017). Administrative Procedures in the Field of Economic Activity. *Comparative and analytical law*, 3, 151-153.
- [5] Runova, V.V., & Pakhomov, V.V. (2019). *Administrative procedures in the activity of economic courts of Ukraine*. Sumy: Sumy State University.
- [6] Huberska, N.L. (2015). Stages of administrative procedures: concepts and types. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 32(3), 11-15.
- [7] Boyko, I. (September 15, 2017). Basic categories of the law of administrative procedures. *Administrative procedure: peculiarities of formation of the Ukrainian concept: materials of the round table* (pp. 7-13). Kharkiv.

- [8] Boyko, I.V. (Ed.). (2017). *Administrative procedure*. Kharkiv.
- [9] Boyko, I.V. (Ed.). (2019). *Administrative Procedure* (pp. 58-130). Kharkiv: Pravo.
- [10] Boyko, I.V. (2017). Administrative procedure: concept, features and types. *State Building and Local Self-Government*, 33, 113-124. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2017_33_12.
- [11] Bremer, E.S. (2023). The Administrative Procedure Act: Failures, Successes, and Danger Ahead. *Notre Dame Law Review*, 98(5), 1873-1892. Retrieved from <https://scholarship.law.nd.edu/ndlr/vol98/iss5/2>.
- [12] Law of Ukraine No. 2806-IV "On the Permitting System in the Field of Economic". (September 6, 2005). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>.
- [13] Tymoshchuk, V.P. (2010). *Administrative Acts: Procedure for Adoption and Termination*. Kyiv: Conus-U. 185-199. Retrieved from <https://www.slideshare.net/CentrePravo/ss-59884209>.
- [14] Resolution of the Supreme Court within the Judicial Chamber for the Protection of Social Rights of the Administrative Court of Cassation. (March 17, 2021). Case No. 826/9746/17, administrative proceedings No. К/9901/63276/18. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95616086>.
- [15] Letter of the State Regulatory Service No. 4450/0/20-15 "On some issues of application of the principle of tacit consent". (June 15, 2015). Retrieved from https://www.drs.gov.ua/permit_system/shhodo-nadannya-roz-yasnennya-z-deyakyh-pytan-zastosuvannyapryntsypu-movchaznoyi-zgody.
- [16] Treaty of Rome (EEC). Retrieved from <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-rome>.
- [17] EEC Council: Regulation No 17: First Regulation implementing Articles 85 and 86 of the Treaty. (1962). *Official Journal*, 013, 0204-0211. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A31962R0017>.
- [18] Council Regulation (EC) No. 1310/97 of 30 June 1997 amending Regulation (EEC) No 4064/89 on the control of concentrations between undertakings. (1997). *Official Journal*, 180, 0001-0006.
- [19] Code of Best Practice for the conduct of State aid control procedures. (2009). *Official Journal of the European Union*. 136/13-136/20. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:136:0013:0020:EN:PDF>.

Оксана Романівна Шевчук

кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри адміністративного права та судочинства
Західноукраїнський національний університет
46009, вул. Львівська, 11, Тернопіль, Україна
e-mail: yashchushchak@gmail.com
ORCID 0000-0001-6453-355X

Наталія Феліксісівна Ментух

кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри адміністративного права та судочинства
Західноукраїнський національний університет
46009, вул. Львівська, 11, Тернопіль, Україна
e-mail: natali_men@ukr.net
ORCID 0000-0002-1016-7635

Oksana R. Shevchuk

Ph.D. in Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Administrative Law and Judiciary
West Ukrainian National University
46009, 11 Lvivska Str., Ternopil, Ukraine
e-mail: yashchushchak@gmail.com
ORCID 0000-0001-6453-355X

Nataliia F. Mentukh

Ph.D. in Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Administrative Law and Judiciary
West Ukrainian National University
46009, 11 Lvivska Str., Ternopil, Ukraine
e-mail: natali_men@ukr.net
ORCID 0000-0002-1016-7635

Рекомендоване цитування: Шевчук О. Р., Ментух Н. Ф. Адміністративні процедури у сфері господарської діяльності. *Проблеми законності*. 2023. Вип. 163. С. 280–294. <https://doi.org/10.21564/2414-990X.163.291886>.

Suggested Citation: Shevchuk, O.R., & Mentukh, N.F. (2023). Administrative Procedures in the Field of Economic Activity. *Problems of Legality*, 163, 280-294. <https://doi.org/10.21564/2414-990X.163.291886>.

Статтю подано / Submitted: 12.11.2023
Доопрацьовано / Revised: 11.12.2023
Схвалено до друку / Accepted: 22.12.2023
Опубліковано / Published: 28.12.2023